

SKRAĆENICE U NJEMAČKOM JEZIKU POLICIJSKO-PRAVNE STRUKE

Dragica Dragičević*

Visoka policijska škola, Zagreb

Jezik kao živi organizam treba zadovoljiti različite zahtjeve komunikacije na svim razinama svih područja ljudske djelatnosti. Zbog nužnosti ostvarivanja jezične ekonomičnosti, osobito u jeziku u funkciji struke/znanosti, u velikoj se mjeri rabe skraćenice koje predstavljaju ekvivalent naziva složenih leksičkih struktura kojima su – u slučaju policijskih znanosti – imenovani nazivi ustanova, pojava, dokumenata, postupaka, opreme i sl.

Redukcijom različitoga stupnja formalna se strana složenice ili nominalnoga sklopa mijenja poprimajući oblik:

1. akronima sastavljenoga od početnih slova/glasova složenice /*BKA* < *Bundeskriminalamt*/
2. početnih slogova elemenata ishodišne složenice /*Kripo* < *Kriminalpolizei*/
3. složenice leksema čiji su pojedini dijelovi izostavljeni /*Zentralregister* < *Bundeszentralregister*/
4. složenice čiji je prvi element zamijenjen skraćenicom /*V-Person* < *Verbindungsperson*/
5. izvedenice /*Bereitschaftler* < *Bereitschaftspolizist*/.

Tvorba novih, sadržajno identičnih leksema skraćivanjem realizira jezičnu ekonomičnost, a novi oblik strukture omogućuje i nastanak daljnjih složenica sa skraćenicom kao prvom komponentom /*AP* = *Autobahnpolizei*; *APD-Direktion*, *AP-Hauptwache*/.

Ključne riječi: jezik policijske struke, tvorba skraćenica, skraćivanje složenica/nominalnih sklopova, akronimi

1. UVOD

Svakodnevno smo svjedoci nastajanja novih izraza kao posljedice razvoja društvenih aktivnosti i njihovih potreba za što lakšom komunikacijom na svim područjima kontakata. Ova činjenica dokazuje da je jezik živi organizam koji se neprestano razvija i obogaćuje. Bitni uvjeti sporazumijevanja jezikom u funkciji struke/znanosti svakako su jednostavnost i

* Dragica Dragičević, Policijska akademija RH, Visoka policijska škola, Zagreb; e-mail: dragicev@fkz.hr

egzaktost leksika i jezična ekonomičnost, tj. „(...) prenošenje što veće količine informacija uz upotrebu što manjeg broja riječi...“ (Eggers, 1963 u: Fluck, 1996:56). Jedan od odgovora na te zahtjeve predstavlja oblikovanje različitih tipova skraćenica.

Usprkos sklonosti njemačkoga jezika prema tvorbi složenica čija uporaba treba osigurati ekonomičnost i jednoznačnost na sintaktičnoj razini, u okviru tvorbe novih leksičkih struktura u usmenoj se kao i pisanoj komunikaciji javlja i suprotan proces, tj. skraćivanje složenih imeničkih struktura.

Ovim procesom koji pod utjecajem jezika vojne, znanstvene i tehničke struke, kao i jezika uprave i gospodarstva dobiva na važnosti tek u 20. stoljeću, ne nastaju nove jezične jedinice; skraćivanje ne uzrokuje promjene u sadržajnoj strani strukture, nego mijenja samo njenu formalnu stranu koja može biti reducirana u različitom opsegu. Pritom treba imati na umu dva momenta: s jedne se strane kraćenjem realizira ekonomična leksička jedinica, a s druge strane novi oblik ishodišne strukture omogućuje oblikovanje novih složenica sa skraćenicom kao prvom konstituantom.

Oblici nastali kraćenjem javljaju se općenito kao:

1. unisegmentne strukture (Bellmann, 1980 u: Muhvić-Dimanovski, 2001) koje se sastoje od početnog ili završnog segmenta punog oblika poprimajući oblik inicijalne ili finalne skraćenice.¹
2. multisegmentne skraćenice koje sadrže dva ili više isprekidanih segmenata ishodišnoga složenog leksema, tj. kao slovne skraćenice, akronimi ili kontrakcije.

Budući da je učenje njemačkoga jezika općenito na svim stupnjevima obrazovanja prilično zapostavljeno, strukturama kao što su skraćenice gotovo se uopće ne pridaje pozornost, mada one predstavljaju supstitut za složene konstrukcije koje sadržavaju egzaktne koncepte. Ovaj bi članak trebao pomoći zainteresiranim osobama - ne samo policijskim službenicima nego i pravnicima i prevoditeljima - u razumijevanju tvorbe i „iščitavanju“ sadržaja pojedinih skraćenih termina, te predstavljati osnovu za oblikovanje popisa/glosara frekventnih skraćenica u njemačkom jeziku policijsko-pravne struke kao dodatka *Njemačko-hrvatskom rječniku policijskih znanosti*.

U članku su obrađeni i prema načinu tvorbe razvrstani primjeri skraćenica koje kao sastavne dijelove korpusa njemačkoga jezika najčešće koristi njemački jezik u funkciji policijsko-pravne struke².

¹ Fleische i Barz (1992:220). Ovaj tip skraćenica potvrđuje tendencu reduciranja složenica na dva člana odnosno morfema. U literaturi se naziva i Kompositionsclipping.

² Zbog ograničenog prostora nije naznačeno područje policijske struke kojem pripada pojedini navedeni primjer, nego su odgovarajući izvori navedeni u Bibliografiji.

2. VIŠESEGMENTNE SKRAĆENICE U JEZIKU POLICIJSKO-PRAVNE STRUKE

Policijsko pravo predstavlja zasebnu pravnu disciplinu nastalu unutar jezika u funkciji upravnoga prava. Na razvoj i oblikovanje ovoga jezičnog podregistra utjecali su organizacija policije i područja njenih zadataka koji su pridonijeli horizontalnoj i vertikalnoj slojevitosti³ jezika s jedne, te interdisciplinarnost policijskog prava i njegova povezanost s različitim područjima društvenih i prirodnih znanosti i njihovim tehnolektima (Fluck, 1996:11) s druge strane - od kriminalistike i kriminologije preko upravnoga, policijskog, općeg državnog, građanskog, kaznenog, materijalnokaznenog, gospodarskokaznenog prava do zakona i propisa koji reguliraju svako od navedenih područja, kao što su Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, Prekršajni zakon, Zakon o sigurnosti prometa na cestama, Kazneni zakon, Zakon o kaznenom postupku, Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, Zakon o strancima i dr. Sva ta područja zbog jezične ekonomičnosti koriste skraćenice.

Klasa unisegmentnih skraćenica u tome se okviru javlja s vrlo malim brojem jedinica, i to kao inicijalne skraćenice ili apokope preuzete iz jezika tehničkih ili prirodoznanstvenih struka → *Akkumulator* > **Akku**, *Laboratorium* > **Labor**; ili - u nešto većoj mjeri - kao finalne skraćenice ili afereze → *Abhör-laser* > **Laser**, *Verwaltungsakt* > **Akt**, *Musterentwurf* > **Entwurf**.

U jeziku policijsko-pravne struke osobito su česte multisegmentne skraćenice, oblikovane od dvaju ili više prekinutih segmenata polazišne, složene strukture. Ovoj kategoriji skraćenica pripadaju:

1. različiti tipovi **akronima**⁴ ili slovnih skraćenica /tzv. *Buchstabenwörter*/ sastavljenih od:

- početnih glasova/ slova složene imeničke strukture

→ **GG** < *Grundgesetz*
StPO < *Strafprozessordnung*
IMK < *Innenministerkonferenz*
BVerG < *Bundesverwaltungsgesetz*
GFD < *Grenzfahndungsdatei*

koji mogu realizirati fonetske cjeline

→ **KAI** < *Kriminalaktenindex*
PIOS < *Personen, Institutionen, Objekte, Sachen /Aktenschließungssystem/*

³ Roelcke: (1999:34-42). U prilog slojevitosti govore potpodručja jezika policijsko-pravne struke, tj. razlike u leksiku koji koriste pripadnici temeljne /prometne, granične, pomorske, interventne / i kriminalističke policije.

⁴ Tzv. Initialwort kod Fleischer i Barz (1992:250); Wüster (1974: -106) ih naziva Buchstabierkürzung, za razliku od Lesekürzung kao što su npr. Auto, Radar i sl.

AFIS < *Automatisiertes Fingerabdruck-Identifizierungs-System*

MEK < *Mobiles Einsatzkommando*

ZEVIS < *Zentrales Verkehrsinformationssystem*

IKPO < *Internationale kriminalpolizeiliche Organisation*

- početnih glasova/slova imeničkog sklopa s ulančanim atributom

→ **DFB** < *Deutsches Fahndungsbuch*

MEK < *Mobiles Einsatzkommando*

PFI < *Polizeiliches Führungs- und Informationssystem*

EMRK < *Europäische Menschenrechtskonvention*

- i imeničke strukture s prijedložnim ili genitivnim atributom -

→ **BfV** < *Bundesamt für Verfassungsschutz*

BLV < *Verordnung über die Laufbahnen der Bundesbeamten*

→ **BMI** < *Bundesministerium des Innern*

ELP < *Einsatzlehre der Polizei*

- početnih slogova elemenata složene imeničke strukture /tzv. *Silbenwörter*⁵/ -

→ **Schupo** < *Schutzpolizei*

Kripo < *Kriminalpolizei*

SPUDOK < *Spurendokumentation (-ssystem)*

TAFAS < *Taschendiebstahl-Fahndungssystem*

BeSiFeE < *Beweissicherungs- und Festnahmeinheit*

2. skraćenice nastale izostavljanjem središnjega člana složene imeničke strukture, odnosno njenim svođenjem na «okvir» koji čine dva vanjska segmenta /tzv. *Klammerform*/. Ovaj tip skraćenice potvrđuje tendenciju reduciranja složenica na dva člana odnosno dva morfema.

→ **Rastermikroskop** < *Rasterelektronenmikroskop*

Datenterminal < *Datenfunkterminal*

Wärmekamera < *Wärmebildkamera*

2.1. Skraćenice kao dio imeničke složenice

U njemačkome jeziku u funkciji policijsko-pravne struke vrlo često se rabe imeničke složenice oblikovane od skraćenice kao prvoga elementa /*Bestimmungswort*/ i jednostavne, izvedene ili složene imeničke strukture, ili sklopa riječi na mjestu glavne konstituante /*Grundwort*/.

Među imeničke složenice s odrednicom u obliku skraćenice ubrajaju se leksičke strukture

⁵ DUDEN (1998:425)

nastale od:

- početnog/početnih glasova/slova prvog elementa složenice
  - **V-Mann/Leute** < **Verbindungs-, Vertrauensmann/-leute**
  - KL-Bild** < **Kriminalitätslagebild**
  - RG-Szene** < **Rauschgiftszene**

- početnih glasova/slova ulančanoga pridjevskog ili genitivnog atributa kao elementa nominalnoga sklopa
  - **I-Fahndung** < *Internationale Fahndung*
  - INPOL-Zentrale** < *Zentrale der Internationalen Polizei*
  - EDV-System** < *System der elektronischen Datenverarbeitung*
  - SK-Kommando** < *Kommando der Spezialkräfte*
- početnih glasova/slova nominalnog sklopa s prijedložnim atributom
  - **KAN-Datei** < *Datei zum Kriminalaktennachweis*
  - SG-Gruppe** < *Gruppe für Sonderermittlung*
  - Castor/-Transport/** < *case and storage for radioactive material*

Povezivanje dvaju tvorbenih elemenata unutar složenice ovoga tipa ostvareno je uvijek bez pomoći veznih elemenata.

Skraćivanje složenice ili sklopa riječi /*tzv. Kurzwort/* može se realizirati također supstitucijom drugog elementa odgovarajućim tvorbenim sufiksom -

- *Lauschanlage* > **Lauscher**
- Bereitschaftspolizist* > **Bereitschaftler**

kao i nominalizacijom sklopa riječi /genitivnog ili prepozicionalnog atributa/

- *Funkbetrieb der Polizei* > **Polizeifunk**
- Verfahren zum Messen* > **Messverfahren**

Sažetost i ekonomičnost odražena u tvorbi i korištenju skraćenica nije uvijek podudarna s njihovom jednoznačnošću, pa informacije izdvojene iz konteksta mogu kod osoba neupućenih u neko područje struke/znanosti vrlo lako dovesti do njihovoga pogrešnog tumačenja ili nesporazuma.

Kao primjer mogu poslužiti sljedeće višeznačne skraćenice:

- BKA** = *Bundeskriminalamt, Bundeskanzleramt, Betriebskostenabrechnung*
- EA** = *Einsatzabteilung, Einsatzleiter, Europa Archiv*
- ED** = *Erkennungsdienst, Ermittlungsdienst, Effektivdosis*
- KA** = *Kriminalakte, Kriminalabteilung, Kriminalamt*
- VB** = *Verbindungsbeamter, Verbrechensbekämpfung, Versammlungsverbot*
- ZFA** = *Zehn-Finger-Abdruck, Zollfahndungsamt*

Skraćivanje je način tvorbe koji je u užem stručnom/znanstvenom okruženju produktivan jednako kao i posuđivanje ili prevođenje stranoga nazivlja. Budući da supstituiranje drugoga člana pri skraćivanju ne uzrokuje promjenu gramatičke klase leksema, ono pruža današnjim jezicima u funkciji struke/znanosti široke, gotovo neograničene mogućnosti novih realizacija i to u obliku lanaca novih leksičkih konstrukcija.

- Betäubungsmittel = BtM > BtM-Missbrauch, -Konsument, -Bekämpfung
 Bundesgericht = BG > BG-Hof, -Kammer, -Haushalt, -Entscheidung
 Landespolizei = LP > LP-Amt, LP-Kriminalamt
 LP-Direktion > LPD-Abteilung, LPD-Abteilungsleiter
 Internationale Kriminalpolizeiliche Organisation = IKPO > IKPO-Zentrale,
 IKPO-Forschungsabteilung, IKPO-Erkennungsdienst
 Informationssystem der Polizei = INPOL > INPOL-Bund, INPOL-Datei,
 INPOL-Mitglied

LITERATURA

- Fleischer, W. (1974): *Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache*. Leipzig, VEB Bibliographisches Institut.
- Fleischer, W., Barz, I. (1992): *Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache*. Tübingen, Max Niemeyer Verlag.
- Fluck, H.-R. (1996): *Fachsprachen, Einführung und Bibliographie*. UTB für Wissenschaft, Tübingen – Basel, Francke.
- Muhvić-Dimanovski, V. (2001): *Apokopa i afereza u funkciji jezične ekonomije*. *Suvremena lingvistika*, 51-52.
- Roelcke, Th. (1999): *Fachsprachen*. Berlin, Erich Schmidt Verlag.
- Wüster, E. (1970): *Angleichung der nationalen Begriffe, Sinnformen und Schreibformen*, *Elektrotechnische Zeitschrift*, 80.

STRUČNA LITERATURA

- *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland* (1993): München, C.H.Beck'sche Verlagsbuchhandlung.

- Knape, M., Kiworr, U. (2007): *Allgemeines Polizei- und Ordnungsrecht für Berlin*. Hilden/Rhld., Verlag Deutsche Polizeiliteratur GMBH.
- Meyer, H., Wolf, K. (2000): *Kriminalistisches Lehrbuch der Polizei*. Hilden/Rhld, Verlag Deutsche Polizeiliteratur GMBH.
- Riegel, R. (1985) *Bundespolizeirecht, Bundeskriminalamtgesetz – Bundesgrenzschutzgesetz – Gesetz über den unmittelbaren Zwang*. München, C. H. Beck Verlag.
- Strafgesetzbuch (1998): Beck-Texte im DTV, München, C. H. Beck Verlag.
- Strafprozessordnung (1987): Beck-Texte im DTV, München, C. H. Beck Verlag.
- Rupprecht, R., ur. (1995): *Polizeilexikon, 30*. Heidelberg, Kriminalistik Verlag.
- *Strafgesetzbuch* (2005): Beck-Texte im DTV, München, C. H. Beck.
- Scholler, H., Schloer, B. (1993): *Grundzüge des Polizei - und Ordnungsgesetzes in der Bundesrepublik Deutschland*, UTB 764. Heidelberg, C. F. Müller Juristischer Verlag GmbH.

RJEČNICI

- Creifelds, C. (2002): *Rechtswörterbuch*. München, C.H.Beck.
- DUDEN (1998): *Deutsches Universalwörterbuch* Mannheim-Leipzig-Wien-Zürich, Duden Verlag.
- Möllers, M. H. W. (2001): *Wörterbuch der Polizei*. München, C.H. Beck.
- Rupprecht, R. hrgs. (1995): *Polizei-Lexikon*. Heidelberg, Kriminalistik-Verlag.
- Schneider, A., Lang, G., Anschütz, U. (2001): *Wörterbuch der Kriminal-wissenschaften*. Stuttgart-München-Hannover-Berlin-Weimar-Dresden, Richard Boorberg Verlag.

ABBREVIATIONS IN GERMAN LANGUAGE FOR POLICE PURPOSES

Summary

Language as a living organism should meet different needs of communication at all levels in all fields of human activities. Abbreviations are widely used for the purpose of achieving language economy, especially in languages for specific purposes. Abbreviations are equivalents to complex lexical structures which are used – as in the case of police science – for the names of institutions, phenomena, documents, procedures, equipment etc.

Different degrees of shortenings change formal aspects of noun compounds or nominal structures and take the following forms:

1. acronyms formed from the initial letters /as *BKA* < *Bundeskriminalamt*/
2. blends of first syllables of the compound elements /as *Kripo* < *Kriminalpolizei*/,
3. shortened compounds /as *Zentralregister* < *Bundeszentralregister*/
4. compounds where the first element is replaced by an abbreviation/as *V-Person* < *Verbindungsperson*/
5. derivatives /as *Bereitschaftler* < *Bereitschaftspolizist*/

Formation of new equivalent lexemes through the process of shortening contributes to language economy, and new structure may be further productive through formation of new compounds in which an acronym is the first element /*AP* = *Autobahnpolizei*; *APD-Direktion*, *AP-Hauptwache*/.

Keywords – language for police purpose, abbreviation forming, abbreviation of compounds and nominal structures, acronym